

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Фізико-технічний факультет

Кафедра фізики і методики викладання

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАВЧАЛЬНО-ОЗНАЙОМЧА ПРАКТИКА У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Освітня програма: **«Середня освіта (фізика та математика)»**

Предметна спеціальність: **014.08 Середня освіта (Фізика та астрономія)**

Спеціальність: **014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**

Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1

Від 28 серпня 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Навчально-ознайомча практика у закладах освіти
Викладач (-і)	Яблонь Л.С.
Контактний телефон викладача	+380682340817 - Яблонь Л.С.
Е-mail викладача	lyubov.yablon@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	<u>Очний</u> /заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Ауд.106/Viber, GoogleMeet (за попередньою домовленістю)
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Навчально-ознайомча практика у закладах освіти є важливою формою навчання студентів, яка дає можливість спостерігати і аналізувати організацію освітнього процесу у школі, брати в ньому активну участь, підготуватись до самостійної роботи в майбутньому.</p> <p>Зміст практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ спостереження за організацією освітнього процесу в школі; ✓ надання допомоги вчителю у проведенні занять, розробки дидактичних матеріалів та виготовлення наочності; ✓ участь в проведенні виховних заходів та батьківських зборів; ✓ ведення щоденника практики. <p>У ході практики студенти виступають у ролі спостерігачів і активних помічників вчителя фізики, математики та класного керівника.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета навчально-ознайомчої практики у закладах освіти – ознайомлення здобувачів освіти з організацією освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти відповідно до чинного законодавства, особливостями навчання фізики, астрономії та математики в 5-9 класах в умовах реалізації Концепції нової української школи шляхом виконання функцій помічника вчителя, а також помічника класного керівника.</p> <p>Завдання навчально-ознайомчої практики у закладах освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ отримання здобувачами освіти основної інформації про обрану 	

професію вчителя фізики та математики;

- оволодіння навичками професійної діяльності;
- оволодіння сучасними методами та формами організації праці вчителя;
- формування здатності до прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних педагогічних умовах;
- виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Навчальні завдання навчально-ознайомчої практики:

- ознайомитися з особливостями роботи школи, реалізацією положень Концепції НУШ, навчальними програмами з фізики та математики;
- закріпити та поглибити теоретичні знання, отримані в процесі вивчення навчальних дисциплін «Steam-технології та інтеграція в освіті», «Педагогіка», «Вікова та педагогічна психологія», «Цифрові інструменти для освіти», «Основи педагогічної майстерності»;
- проаналізувати інноваційні методи навчання, оцінювання навчальних досягнень учнів на основі спостережень уроків з фізики та математики;
- провести порівняльний аналіз педагогічних технологій початкової школи та основної школи з метою усунення труднощів перед адаптацією учнів 5-6-х класів до навчання;
- вивчити структуру уроку, проаналізувати його основні елементи;
- дослідити план виховної роботи класного керівника;
- визначити виховну проблему актуальну для віку учнів класу та особливостей конкретного учнівського колективу;
- обрати тему виховного заходу, розробити зміст, обрати методи виховної роботи, спланувати фронтальну бесіду, провести консультації з класним керівником.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ЗК2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність).

ФК10. Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

ФК11. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей, продовжувати навчання із значним ступенем автономії.

ПРН18. Усвідомлювати соціальну значущість майбутньої професії, мати мотивацію до здійснення професійної діяльності для формування освічених, свідомих та активних громадян на благо України.

ПРН20. Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	0		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	0		
самостійна робота	90		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
4	014 Середня освіта	II	нормативний
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	сам. роб.
Змістовий модуль 1. Підготовчий етап			
Тема 1. Участь у настановній нараді, аналіз навчально-методичного забезпечення дисципліни. Вступний інструктаж по техніці безпеки.		-	5
Тема 2. Інструктаж з техніки безпеки на робочому місці. Ознайомлення з організацією роботи у закладі освіти: знайомство з розпорядком роботи закладу освіти, адміністрацією закладу, керівником практики від бази практики, вчителем фізики/математики, класом, класним керівником, розкладом.		-	5
Тема 3. Складання індивідуального плану роботи.		-	5

Всього за модуль:			15
Змістовий модуль 2. Основний етап			
Тема 4. Надання допомоги вчителю у проведенні занять, розробка дидактичних матеріалів та виготовлення наочності.	-	-	10
Тема 5. Участь у проведенні виховних заходів та батьківських зборів.	-	-	10
Тема 6. Розробка та проведення виховного заходу.	-	-	10
Тема 7. Допомога у підготовці матеріалів для проведення годин класного керівника.			10
Тема 8. Спостереження за класом, учнем та складання з допомогою психолога психолого-педагогічної характеристики учня, психолого-педагогічної характеристики класу.			10
Тема 9. Збір матеріалів з теми індивідуального завдання.			10
Тема 10. Відвідування педагогічних рад, засідань методичних об'єднань.			10
Тема 11. Ведення щоденника практики.			10
Всього за модуль:			80
Змістовий модуль 3. Завершальний етап			
Тема 12. Оформлення документів практики.	-	-	4
Тема 13. Підготовка до звіту та підсумковій конференції.			4
Тема 14. Захист звіту за результатами проходження практики на підсумковій конференції з використанням презентацій, відео- та фотоматеріалів.			2
Всього за модуль:			10
ЗАГ..			90
Календарно-тематичний план навчально-ознайомчої практики студентів			
Дні тижня	Основний зміст діяльності	Форми і методи організації діяльності студентів	Завдання студентам для роботи за індивідуальним планом

	Завдання, зміст і організація навчальної практики	Настановча конференція	Ознайомитися з силябусом/програмою з практики. Підготуватися до зустрічі з учнями, класним керівником, вчителями фізики та математики.
1-й день Понеділок	Знайомство з педагогічним колективом і основними напрямками його роботи	Бесіда з директором школи або його заступниками. Екскурсія школою. Відвідування уроків і бесіда з учителем закріпленого класу	Скласти план індивідуальної роботи на період практики
2-й день Вівторок	Актуальні проблеми викладання математики та фізики	Бесіда з учителями математики та фізики. Робота за індивідуальним планом	Ознайомитись з навчальними програмами з фізики та математики, з методичним обладнанням кабінетів.
3-й день Середа	Вікові особливості школярів базової школи та їх врахування в навчально-виховній роботі вчителя	Бесіда з психологом. Аналіз методик вивчення вікових та індивідуальних особливостей школярів. Робота за індивідуальним планом	Відвідати уроки в закріпленому класі й виявити залежність вибору методів навчання від вікових особливостей учнів. Вивчити деякі особливості кількох школярів і проаналізувати одержані результати
4-й день Четвер	Завдання і зміст роботи класного керівника. Планування виховної роботи в класі	Бесіда з класним керівником. Вивчення плану виховної роботи. Робота за індивідуальним планом	Ознайомитися з планом виховної роботи класного керівника. Ознайомитися з новою літературою з визначеного питання.

5-й день П'ятниця	Актуальні проблеми викладання математики та фізики	Бесіда з учителями математики та фізики.. Робота за індивідуальним планом	Відвідати уроки з фізики та математики з їх аналізом. Конкретизувати план навчально-виховної роботи.
6-й день Понеділок	Методика проведення форм виховної роботи з школярами	Бесіда з класним керівником. Проведення заходу (Творча робота) та аналіз заходу Робота за індивідуальним планом	Відвідати етичну бесіду, проведену класним керівником. Провести навчальний/виховний/розважальний/профорієнтаційний захід та проаналізувати його. Підготувати та провести бесіду з учнями в закріпленому класі або іншу форму позакласної роботи
8-й день Вівторок	Урок - основна форма навчальної роботи	Відвідування уроків фізики/математики. Їх аналіз. Робота за індивідуальним планом	Відвідати уроки з фізики/математики та здійснити їх аналіз
9-й день Середа	Контроль і оцінка результатів пізнавальної діяльності учнів	Відвідування уроків фізики/математики та аналіз методики засвоєння знань і формування умінь учнів. Робота за індивідуальним планом	Ознайомитися з літературою з даної проблеми. Відвідати урок з фізики/математики і проаналізувати методику засвоєння знань, вмінь учнів.
10-й день Четвер	Домашня навчально пізнавальна діяльність школярів.	Бесіда з учителями. Аналіз літератури і досвіду роботи вчителів з удосконалення ефективності домашньої навчальної роботи.	Провести аналіз методичного забезпечення домашньої навчальної роботи учнів. Взяти активну участь у перевірці письмових класних і

		Відвідування уроків та наліз методичного забезпечення домашньої роботи. Робота за індивідуальним планом	домашніх робіт учнів.
11-й день П'ятниця	Підбиття підсумків навчальної практики	Підготовка звіту. Робота за індивідуальним планом	Підготовка звіту: <ul style="list-style-type: none"> ✓ щоденник практики ✓ звіт з проходження практики ✓ індивідуальне завдання (виховний захід)

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Основними формами та методами контролю проходження практики є настановча конференція; самоконтроль студента-практиканта; оцінювання завдань практики; дистанційні та очні консультації; підсумкова конференція (захист практики).</p> <p>Основні показники діяльності студентів, що враховуються при оцінці результатів практики:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ повнота та якість виконання індивідуального плану практики; ✓ ставлення до професійної діяльності; ✓ повнота та правильність оформлення звітної документації; ✓ характеристика та оцінка діяльності керівниками практики від університету та баз практик; ✓ сукупність нових знань, вмінь, навичок, отриманих за час проходження практики та відображених у звітній документації; ✓ своєчасність подання звітної документації. <p>Оцінювання практики відбувається за всіма видами діяльності за такими критеріями:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 20 балів - відвідування та аналіз занять; ✓ 20 балів - відвідування та аналіз позакласного заходу; ✓ 20 балів - проведення виховного заходу (індивідуальне завдання);
---	--

✓ **40** балів - оформлення документації та звіт.

Критерії оцінювання знань, умінь і навичок практикантів під час захисту звіту з проходження практики:

✓ **10** балів - теоретична підготовка: знання предмету; володіння матеріалом;

✓ **10** балів - психолого-педагогічна майстерність: педагогічний такт; комунікабельність; неконфліктність тощо;

✓ **10** балів – професійна спрямованість: дисциплінованість під час проходження практики; ініціативність; самостійність;

✓ **10** балів - якість оформлення звітної документації: ведення щоденника; сценарію виховного заходу; своєчасність подачі звітної документації.

Загальна оцінка за практику виставляється як інтегральна оцінка у стобальній шкалі, яка враховує всі види діяльності студента-практиканта, і переводиться у національну шкалу та шкалу ECTS за схемою, прийнятою в університеті.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Вимоги до письмових робіт

Звітні документи (щоденник практики, звіт з проходження практики, індивідуальне завдання (виховний захід)) про проходження практики повинні бути оформлені у відповідності до вимог і подані до захисту у визначений термін.

Структура звіту з навчально-ознайомчої практики у закладах освіти повинна містити:

Титульну сторінку.

Вступ, у якому потрібно окреслити мету, завдання практики.

	<p>Основну частину, що містить: Письмовий звіт; Індивідуальний план роботи; Індивідуальне завдання (план-конспект проведеного виховного заходу); Щоденник практики (список учнів класу; розклад дзвінків у школі; розклад уроків вчителя-предметника і уроків у прикріпленому класі; план роботи класного керівника на поточний семестр; перелік відвіданих уроків та виховних заходів вчителів школи; аналіз відвіданих уроків та виховних заходів вчителів за поданими схемами; психолого-педагогічну характеристику особистості учня та класу; анкету про проходження практики); Висновок керівника практики. Список використаних джерел має містити 10-20 інформаційних джерел, що використовувалися студентом в процесі пошуку потрібної інформації для виконання завдань практики.</p>
Семінарські заняття	Захист практики відбувається на підсумковій конференції (кафедральному семінарі).
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент допускається до звітної конференції, за умови виконання програми практики, відвіданих занять та позитивного відгуку від керівника (методиста) бази практики.</p> <p>Студент, який не виконав програму практики, отримав незадовільний відгук на базі практики, незадовільну оцінку за практику, відраховується з університету. Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики повторно у пізніший термін (в межах графіку навчального процесу).</p>
Підсумковий контроль	Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі заліку. Форма здачі – усний прилюдний захист практики на підсумковій конференції (кафедральному семінарі).
7. Політика навчальної дисципліни	
<p>Політика проходження здобувачами вищої освіти навчальної практики спрямована на створення атмосфери взаємопідтримки у групі, активної інтеракції та зворотнього зв'язку з дотриманням правил професійної етики. При виконанні завдань неприпустимі недобросовісність, небале ставлення до своїх обов'язків в організації, нехтування правилами, особливо</p>	

правилами техніки безпеки. Невиконання завдань практики без поважної причини слугує підставою для незарахування студенту результатів.

Письмові роботи:

Звіт з практики має містити : титульну сторінку; вступ; основну частину; висновок керівника практики; список використаних джерел.

Звіт подається вчасно з усіма підписами.

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів Академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. З Положенням можна ознайомитися за посиланням: <https://cutt.ly/ZwGytOAr>.

Неформальна освіта: знання, отримані студентом в неформальній освіті, можуть бути використані при допомозі підготовки методичних матеріалів до уроків, позакласного заходу, з обов'язковим посиланням на платформи та ресурси та з дотриманням норм академічної доброчесності.

8. Рекомендована література

1. Бажанюк В.С. Системний підхід при вивченні особливостей розвитку науково-обдарованої молоді /В.С.Бажанюк //Обдарована дитина. – 2010. -№3. – С. 2-8.
2. Васюра С. Як навчати обдаровану дитину? // Дитина. Сім'я. Школа. - 2001. - №4. - С.11-15.
3. Гандрабура Л. Робота з обдарованими учнями // Школа. – 2012. - №10(82). – С.28.
4. Дорожовець М.. Опрацювання результатів вимірювань. – Львів, Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2007. - 622 с.
5. Заболотний В.Ф. Формування методичної компетентності учителя фізики засобами мультимедіа: [монографія]/ В.Ф.Заболотний. – Вінниця: ПП «ТД «Едельвейс і К», 2009. – 456 с. 133.
6. Ключові зміни в оновлених навчальних програмах 5-9 класів за результатами обговорення на платформі EDERA та на предметних робочих групах. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
7. Конаржевський Ю. А.. Аналіз уроку. — Х.: Видавництво «Ранок», 2008. — 336 с.: іл.
8. Лізинський В. М. Прийоми та форми в навчальній діяльності. — Х.: Веста: Видав-ництво «Ранок», 2007. — 160 с.

9. Макарова М. Навчальний процес, планування, організація і контроль.- Х.: Веста: Видавництво «Ранок», 2007. — 160 с.
10. Мариновська О. Я. Школа векторного проект-дизайну: науково-методичний посібник. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2008. – 140 с.
11. Методика викладання фізики: Навчальні експерименти / Уклад. Н. В. Пастернак, О. І. Конопельник, О. В. Радковська. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 106 с.
12. Наказ про запровадження 12-бальної шкали оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS410> (дата звернення. 13.08.2020)
13. Нова Українська школа. Концептуальні засади реформування української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
14. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://lexinform.com.ua/v-ukraini/novyj-derzhavnyj-standart-bazovoyi-serednoyi-osvity/>
15. Освітні технології / За заг. ред. О. Піхоти. – Київ: А.С.К. 2002, с. 27–45.
16. Садкіна В. І. 101 цікава педагогічна ідея. Як зробити урок. – 2-ге вид. – Х. : Вид група “Основа”, 2012. – 88 с. – (Серія “Золота педагогічна колекція”).
17. Садовий М.І., Вовкотруб В.П., Трифонова О.М. Вибрані питання загальної методики навчання фізики: навчальний посібник [для студ. ф.-м. фак. вищ. пед. навч. закл.] – Кіровоград: ПП «Центр оперативної поліграфії «Авангард», 2013. – 252 с.
18. Сальник І.В. Активізація пізнавально-пошукової діяльності учнів з фізики в віртуально-орієнтованому навчальному середовищі/ І.В.Сальник//Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. – Budapest, II (8), Issue:16, 2014 – 182 p., p.127-130.
19. Сиротенко Г. О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. – Х.: Видав. гр. “Основа”, 2003. – 80 с. – (серія “Бібліотека журналу “Управління школою”; Вип.. 10).
20. Сорич І. Організація роботи з обдарованими дітьми у навчальних закладах / І. Сорич // Психолог. – 2006. - № 25-28. – С. 26-37
21. Сучасні освітні технології у викладанні фізики / Ірина Задніпрянець / упоряд. Л.Хольвінська. – К.: Шк. світ, 2011. – 128 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
22. Теорія та методика навчання математики, фізики, інформатики :

збірник наукових праць. Випуск XI : в 3-х томах. – Кривий Ріг : Видавничий відділ КМІ, 2013. – Т. 1 : Теорія та методика навчання математики. – 200 с.

23. Шарко В.Д. Сучасний урок: технологічний аспект / Посібник для вчителів і студентів / В.Д.Шарко. –К.: СПД Богданова А.М., 2007.–220 с.

24. Шарко В.Д. Технології компетентісно-орієнтованого навчання природничих дисциплін /Теоретико-методичні основи вдосконалення системи освіти: дидактичний аспект : колективна монографія/ за ред..Г.С.Юзбашевої.-Херсон:КВНТЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2014.- С.13-78

25. Шарко В.Д., Методологічні засади сучасного уроку. Посібник для вчителів і студентів/ В.Д.Шарко. – Херсон, Вид-во ХНТУ, 2010. –120 с.

26. Електронні версії підручників з фізики та математики. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/yelektronn-vers-pdruchnikv/>

Викладач

Любов Яблонь